

Ситуаційний звіт про доступ до програм замісної підтримувальної терапії в Україні

Станом на 1 серпня 2022 року

В умовах війни одними з найбільш актуальних питань у сфері охорони здоров'я залишається питання забезпечення необхідного та безперервного лікування уразливих груп населення. Однією з таких груп є особи залежні від психоактивних речовин. Одним з найефективніших методів лікування осіб із психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів є замісна підтримувальна терапія (ЗПТ). Під час воєнної агресії питання забезпеченості та доступу до лікувальних препаратів для пацієнтів замісної підтримувальної терапії набуває все більшої актуальності.

Поточна інформація щодо напрямків роботи в сфері забезпечення доступу до програм ЗПТ

НСЗУ завершило відбір позаштатних клінічних експертів та спеціалістів для роботи над проектом Програми Медичних гарантій на 2023 рік за напрямом ЗПТ. Відібрано провідних експертів в галузі наркології та психіатрії, організації надання психіатричної допомоги тощо. Проходить розгляд проекту специфікацій та умов закупівлі.

Центр завершив збір даних в межах дослідження «Оцінка побічних реакцій на препарати ЗПТ та змін у вживанні психоактивних речовин в результаті збройної агресії російської федерації в Україні в 2022 році». Розпочато етап роботи з даними та їх аналіз.

Продовжують відновлювати свою роботи приватні лікувальні заклади. ЦГЗ продовжує збирати інформацію стосовно роботи приватних закладів.

Триває процес збору актуальної інформації з регіонів: статистичні дані / оперативна ситуація в регіонах.

Центр спільно з партнерами продовжує підготовчі роботи для впровадження в клінічну практику нових форм препаратів ЗПТ, зокрема, пролонгованої форми ін'єкційного бупренорфіну.

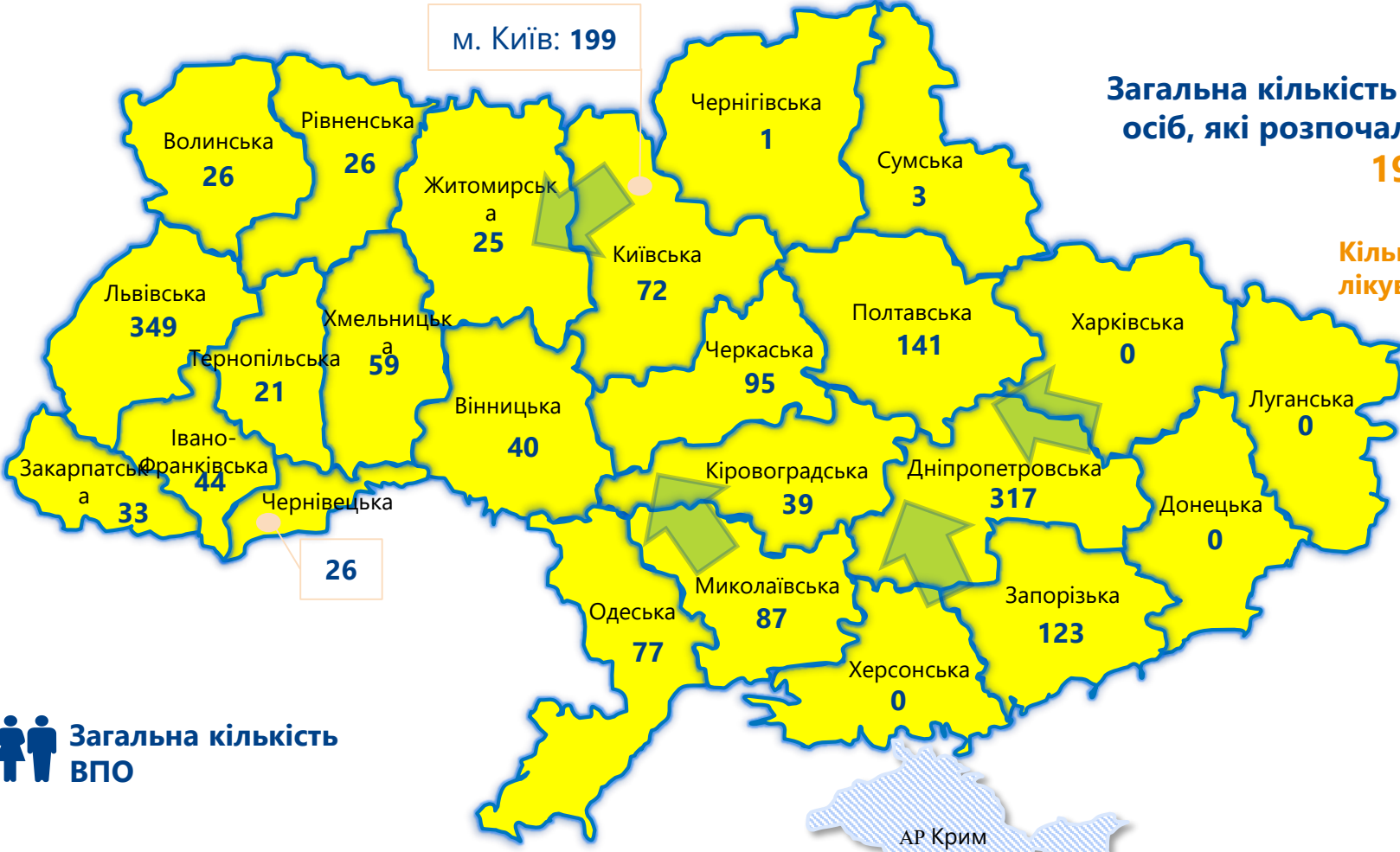

Триває робота над постачанням в Україну партії препаратів ЗПТ для потреб 2022 року.

Основні тенденції у внутрішній міграції

Загальна кількість внутрішньо переміщених осіб на 01.08.22

1803 особи

Загальна кількість внутрішньо переміщених осіб, які розпочали своє лікування у липні 193 особи

Кількість ВПО, які розпочали лікування в липні:

Львівська	41
Миколаївська	28
Одеська	24
Полтавська	17
Дніпропетровська	14
Черкаська	13
Київ	9
Запорізька	8
Івано-Франківська	8
Хмельницька	7
Волинська	6
Закарпатська	5
Тернопільська	5
Чернівецька	4
Рівненська	2
Житомирська	1
Київська	1

Загальна кількість ВПО

Основні регіони міграції:
 Донецька, Луганська, Харківська,
 Запорізька, Херсонська, Миколаївська обл.
 та м. Київ

Забезпечення лікуванням в регіонах. Наявність листів очікування на сайтах

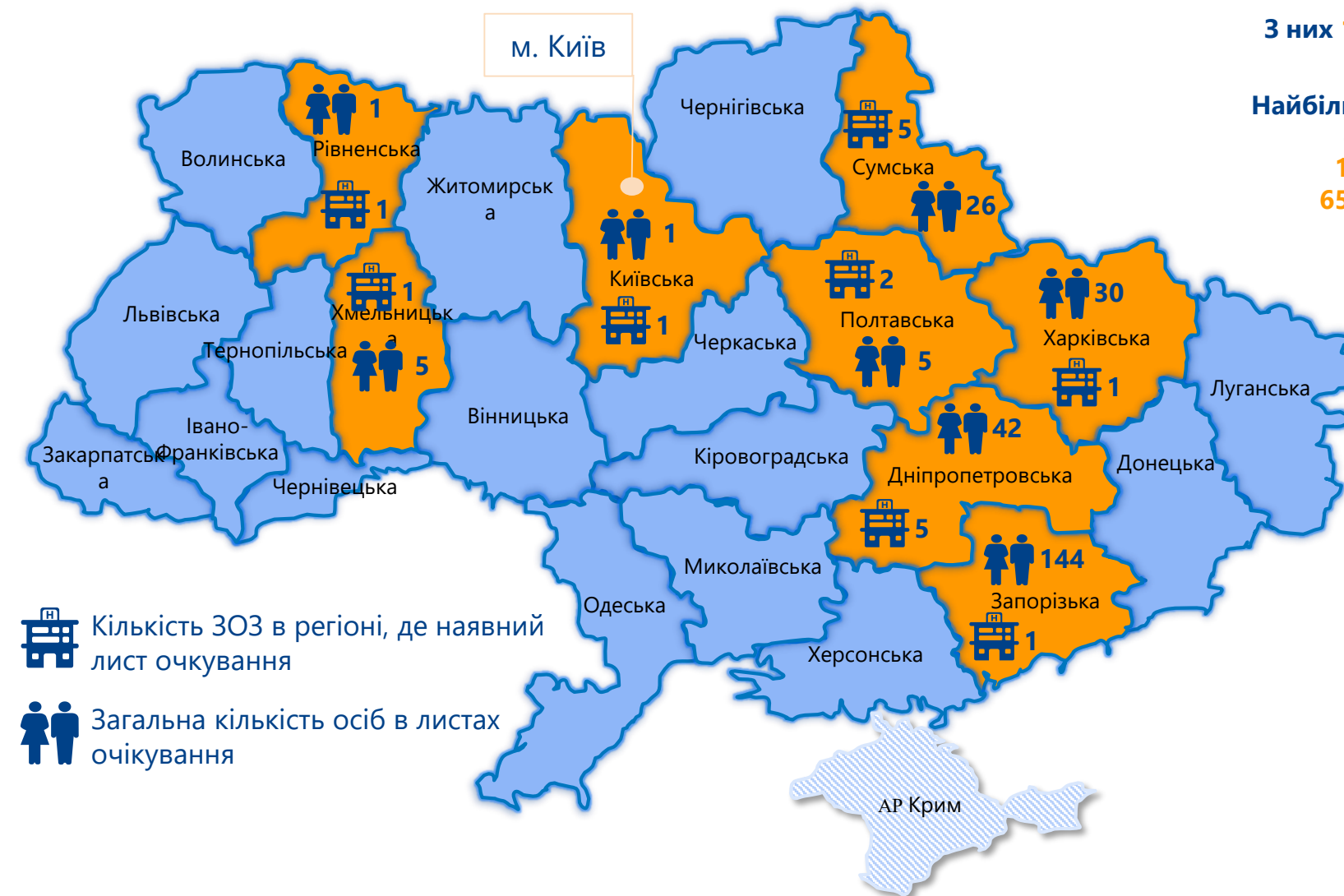
Загальна кількість ЗОЗ, які повідомили про наявність листа очікування

19 ЗОЗ з 194 функціонуючих ЗОЗ

Загальна кількість осіб в листах очікування
254 особи

З них 135 осіб - пацієнти приватних закладів.

Найбільша кількість таких осіб в листі очікування Запоріжжя.
15 пацієнтів з числа ВПО
65 осіб - первинні пацієнти.

Серед основних причин формування листа очікування заклади виділяють

- ✓ відсутність кадрових резервів та навантаженість на медичний персонал;
- ✓ низька пропускна спроможність сайтів
- ✓ фактична кількість пацієнтів на сайті відповідає кількості осіб згідно договору з НСЗУ
- ✓ проходження дообстежень та встановлення діагнозу пацієнтам

*20 ЗОЗ не надали інформацію

Підсумки реалізації програми ЗПТ за півріччя (01.01.2022 по 01.07.2022).

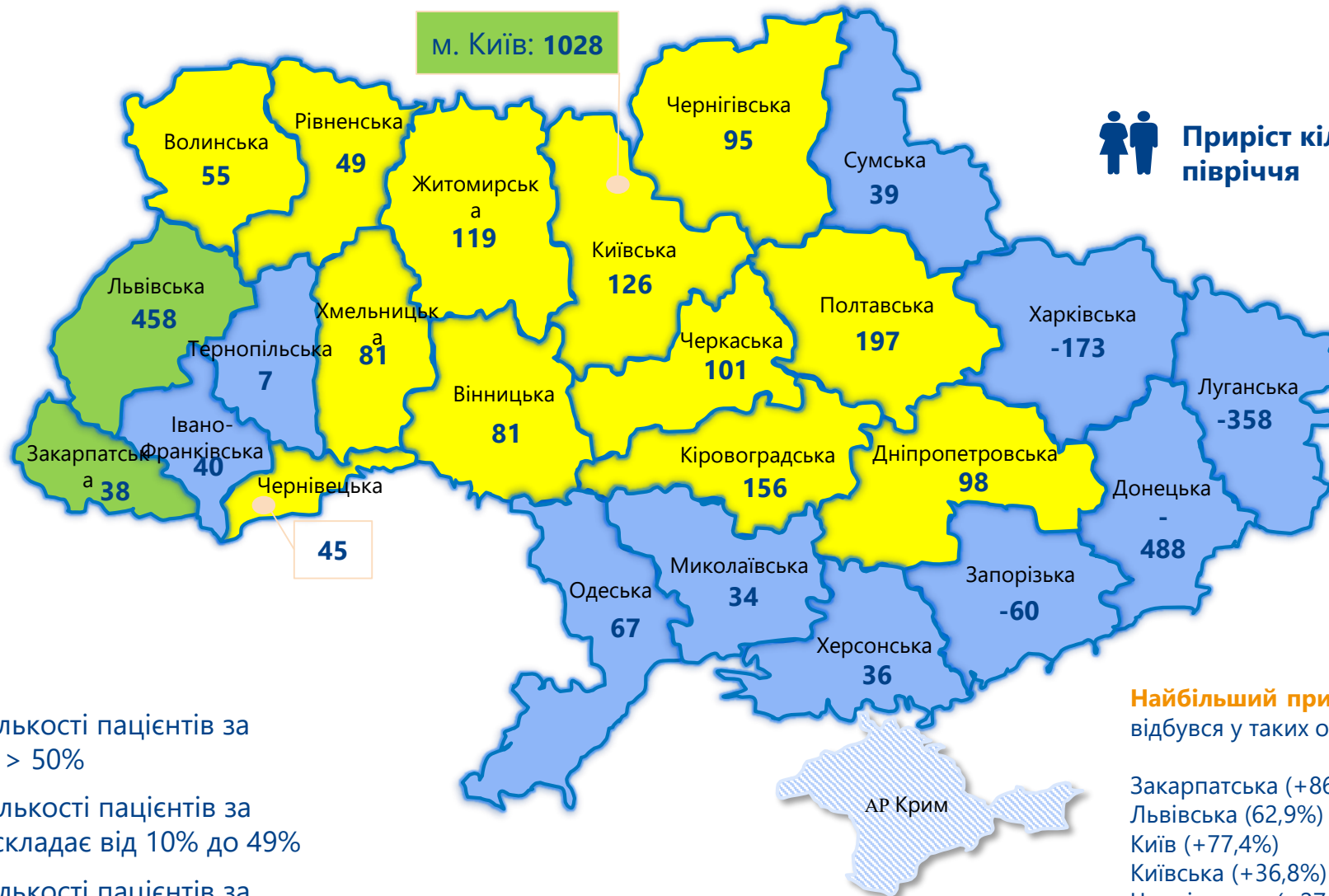
Приріст пацієнтів (державна програма)

Загальна кількість пацієнтів на
01.07.22

19 206 осіб

Приріст пацієнтів за півріччя склав

2163 особи = 12,7%

- Приріст кількості пацієнтів за півріччя у > 50%
- Приріст кількості пацієнтів за півріччя складає від 10% до 49%
- Приріст кількості пацієнтів за півріччя складає < 10%

Найбільший приріст пацієнтів за період відбувся у таких областях:

- Закарпатська (+86,4%)
- Львівська (62,9%)
- Київ (+77,4%)
- Київська (+36,8%)
- Чернівецька (+27,8%)
- Чернігівська (+24,6%)

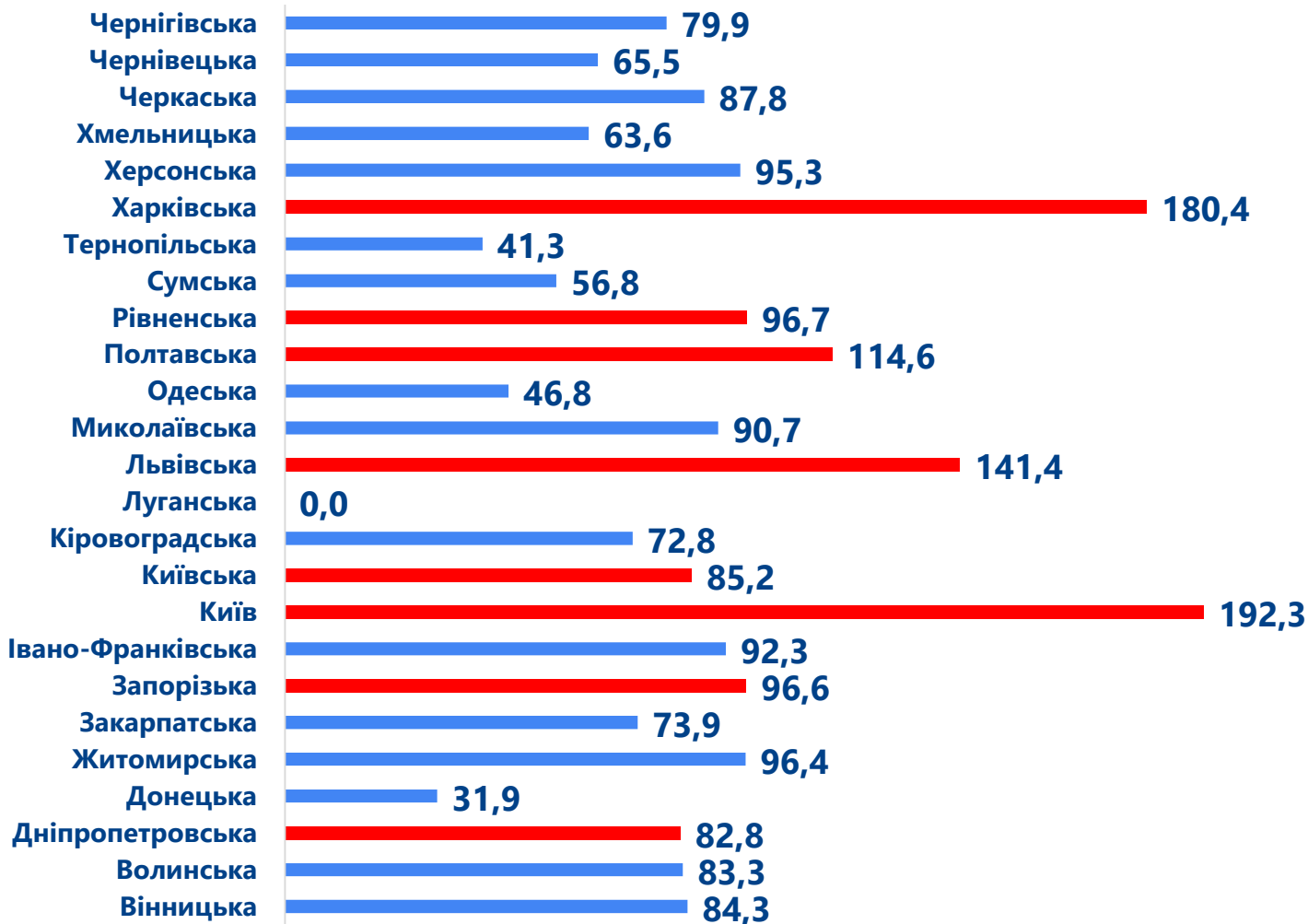
Підсумки реалізації програми ЗПТ за півріччя (01.01.2022 по 01.07.2022).

Досягнення національних Цілей в рамках державної програми

Підсумки реалізації програми ЗПТ за півріччя (01.01.2022 по 01.07.2022). Досягнення національних Цілей в рамках державної та приватної програми

% виконання Цілей 2022

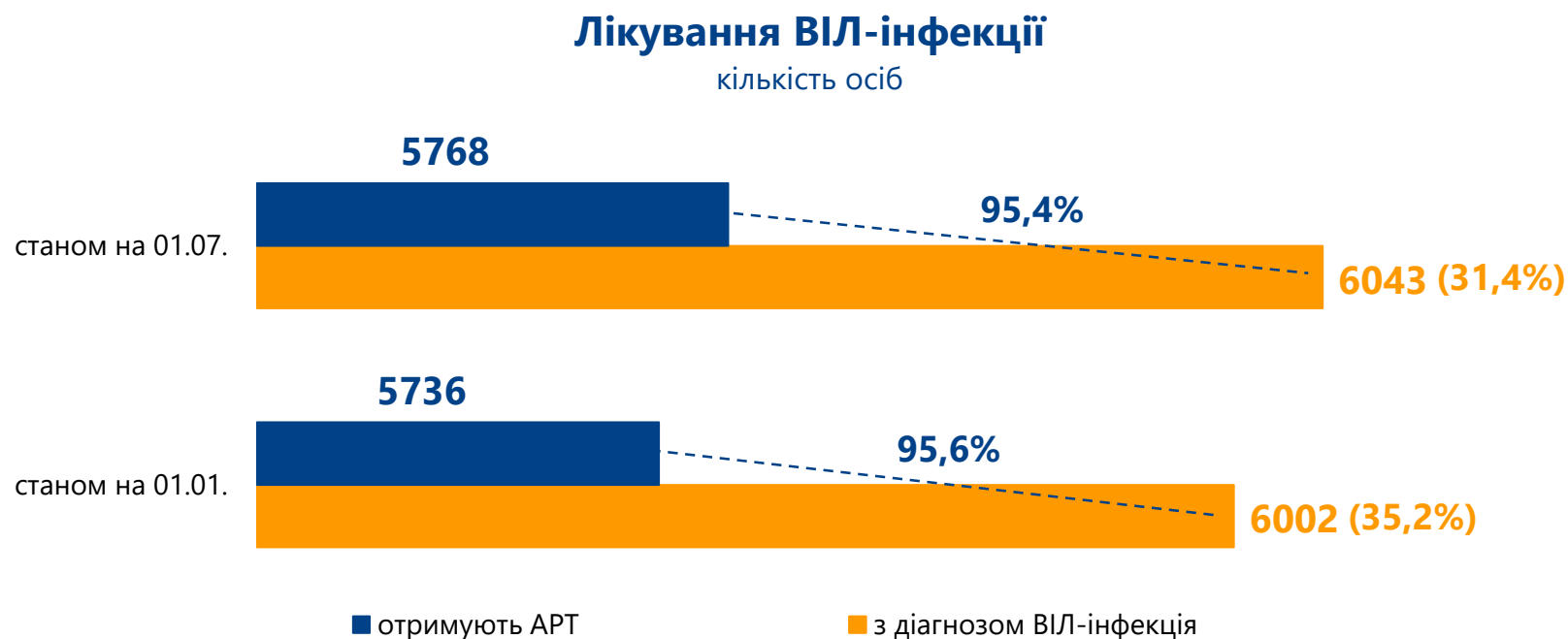

**% виконання
національних Цілей
94,2%**

 регіони, де працюють приватні ЗОЗ, які надають звітність ЦГЗ

Дані, які отримуються від приватних ЗОЗ не проходять етап дедублікації та верифікації на кварталній основі через відсутність ведення єдиного системи обліку даних.

Підсумки реалізації програми ЗПТ за півріччя (01.01.2022 по 01.07.2022). Лікування ВІЛ-інфекції (державна програма)

- ✦ За звітний період відбулося незначне **зменшення** кількості ВІЛ+ пацієнтів, які перебувають на лікуванні в програмі ЗПТ.
- ✦ Рівень охоплення антиретровірусним лікуванням залишається стабільно **високим**.
- ✦ Можна відзначити **негативну** тенденцію у 12 регіонах щодо незначного зниження приросту ВІЛ+ пацієнтів на АРТ.
- ✦ В той же час у 8 регіонах **дещо покращено** показники охоплення лікуванням: Хмельницька, Рівненська, Львівська та Волинська області

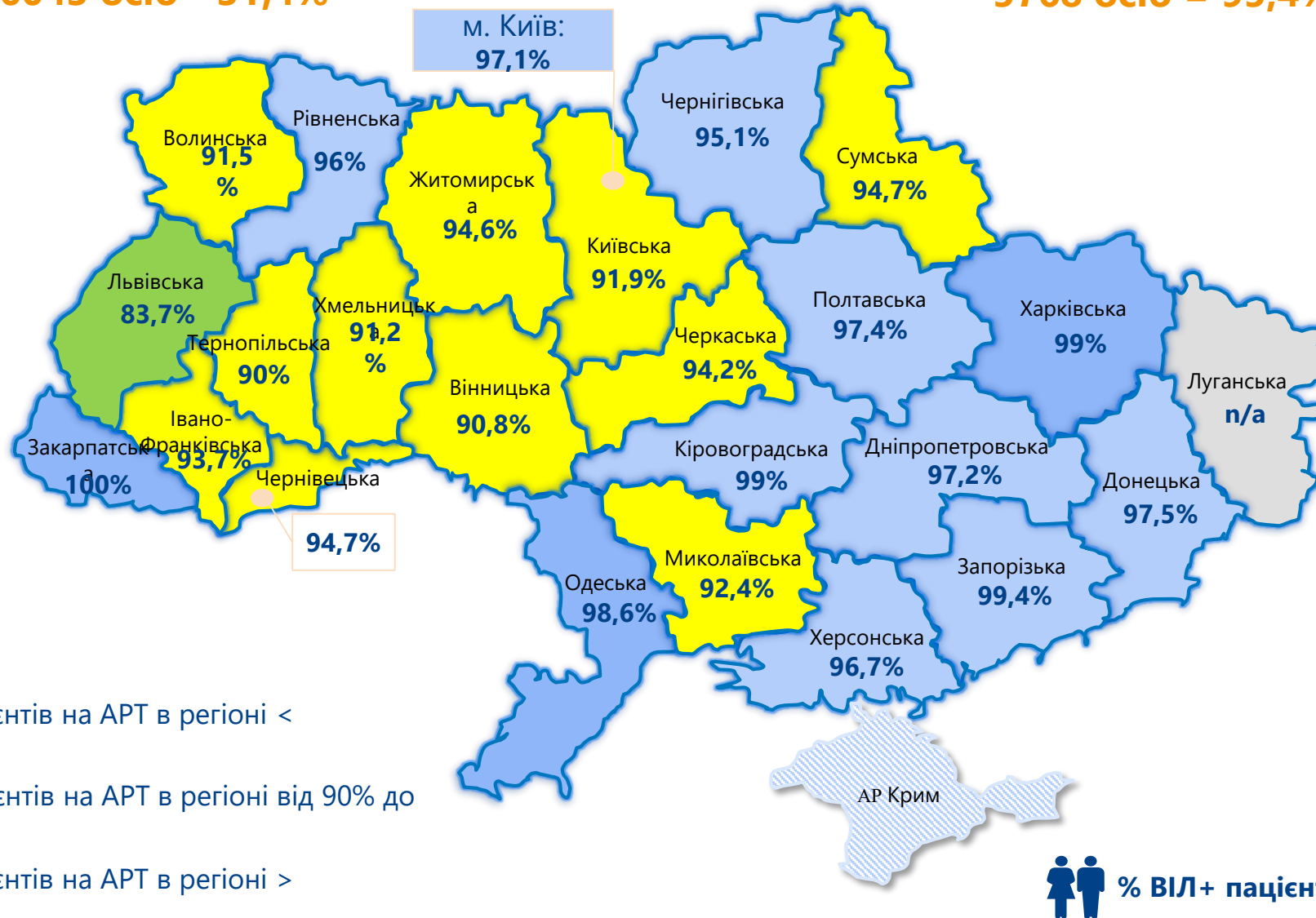
Підсумки реалізації програми ЗПТ за півріччя (01.01.2022 по 01.07.2022). Охоплення лікуванням (державна програма)

Загальна кількість ВІЛ+ пацієнтів
(на 01.07.22)

6043 осіб = 31,4%

Кількість ВІЛ+ пацієнтів на АРТ
(на 01.07.2022)

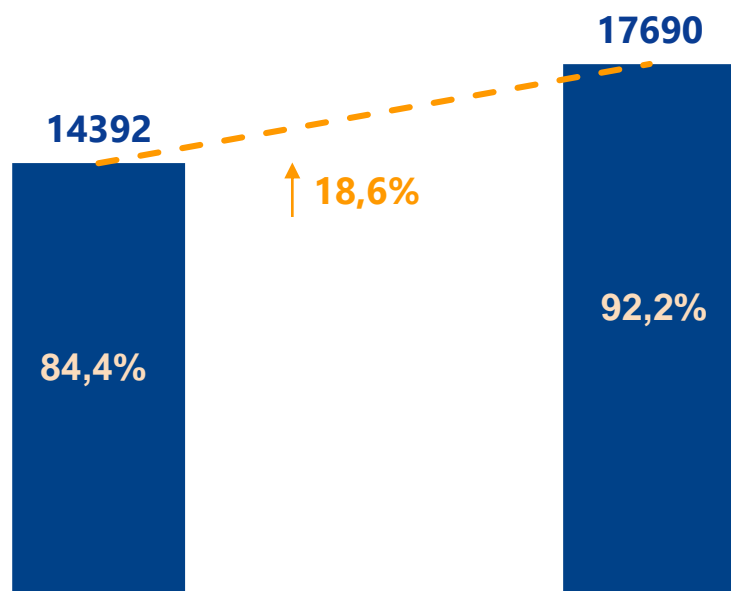
5768 осіб = 95,4%

Динаміка змін в програмі ЗПТ за період з 01.01.2022 по 01.07.2022.

Самостійний прийом (державна програма)

Кількість пацієнтів на самостійному прийому

Кількість регіонів, де пацієнти отримують препарати «на руки» від на 30 днів станом на 01.07.:

- Дніпропетровська
- ❖ Донецька
- ❖ Житомирська
- ❖ Запорізька
- ❖ м. Київ
- ❖ Київська
- ❖ Львівська
- ❖ Миколаївська
- ❖ Одеська
- ❖ Сумська
- ❖ Харківська
- ❖ Чернігівська
- ❖

* регіони, де наразі не спостерігаються активні бойові дії, тимчасова окупація чи блокування

Видача препаратів на 30 діб відповідно до Наказу МОЗ №409 від 04.03.2022 року рекомендовано застосовувати у територіальних громадах, визначених наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України №75 від 25.04.2022

Поточна ситуація з використанням положень наказу в регіонах потребує внесення змін до наказу МОЗ №409 з метою мінімізації потенційних ризиків для пацієнта

Забезпеченість препаратами ЗПТ в Україні

Наявні залишки препаратів на центральних складах

ДП «Медичні закупівлі України»

ДП «Укрмедпостач» МОЗ України

Препарати закуплені за державний бюджет 2021 року

Препарат закуплений коштом ГФ для потреб 2022 року.

Метадон 5 та 10 мг.
Бупренорфін 2 та 8 мг.

Метадон 25 мг.

Постачання препаратів ЗПТ з центральних складів до регіонів.

Розподіл ролей:

Роль структурних підрозділів з питань охорони здоров'я

1. Формування заявки з урахуванням потреб області.

Потреби формуються відповідно до середнього споживання препарату в регіоні та в межах терапевтичного дозування, з урахування пропорцій між дозуванням, з розрахунку забезпеченості препаратами на 3 місяці та розширення програми в регіонів з огляду на затверджені Цілі. Подається заявка не пізніше, ніж за місяць до обліку критичних залишків препаратів в регіоні.

2. Направлення до відповідальних установ та МОЗ України для верифікації заявки.

3. Затвердження розподіли курсів препаратів між ЗОЗ області, визначають отримувача препаратів, відповідальний ЗОЗ за здійснення моніторингу використання препаратів ЗПТ тощо

Роль Центру Громадського Здоров'я

1. Верифікація заявки та направлення до національних агенцій зі здійснення закупівель та постачання препаратів.

2. Моніторинг споживання препаратів в регіоні

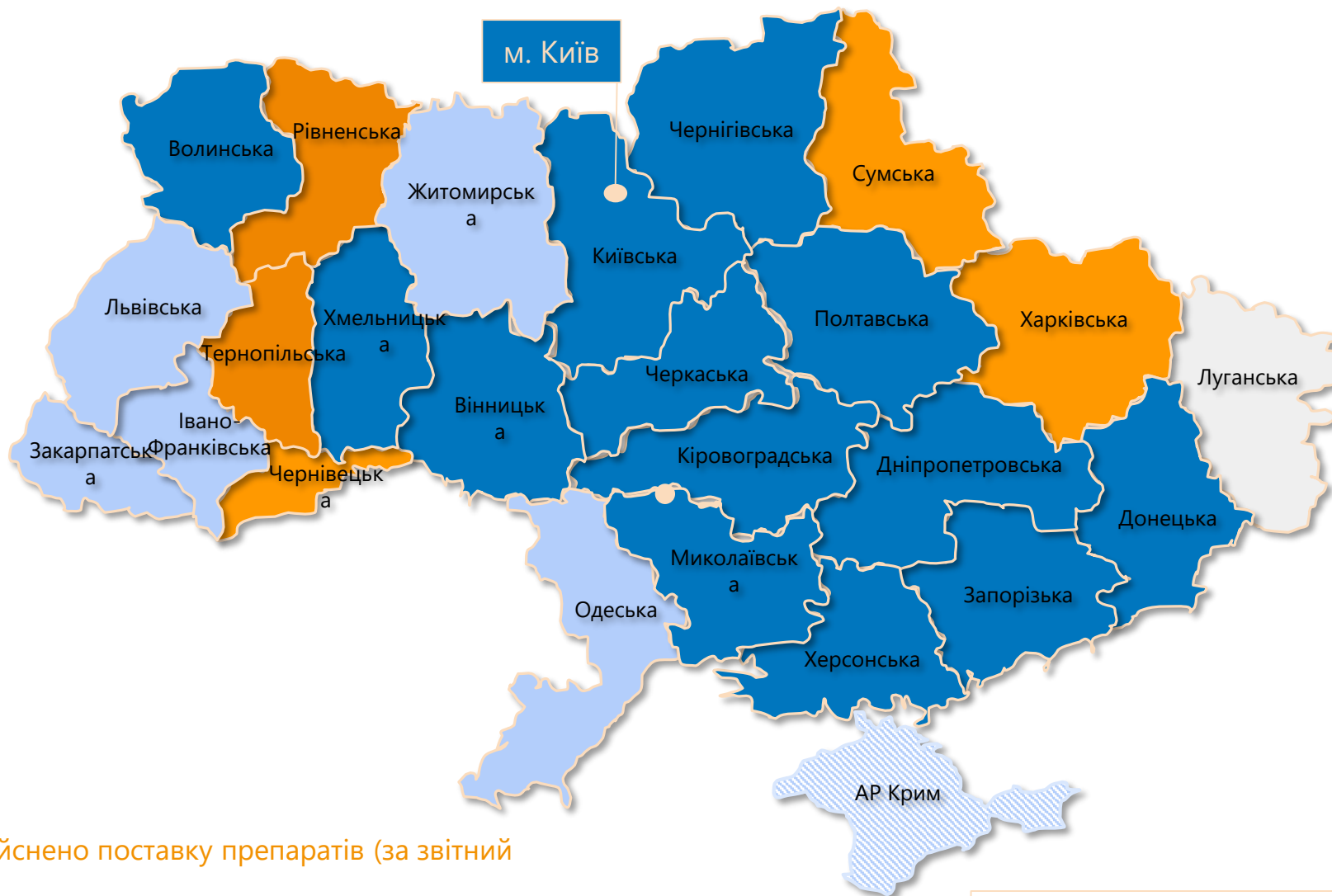
Роль національних агенцій з закупівлі та постачання препаратів ЗПТ (ДП «МЗУ» та ДП «Укрмедпостач»)

1. Розробка наказів про розподіл/перерозподіл препаратів ЗПТ відповідно до верифікованих заявок.

2. Організація логістики до регіонів відповідно до графіків постачання.

3. Моніторинг споживання препаратів в регіоні.

Постачання препаратів в регіони у звітному періоді (станом на 01.08.2022)

- Було здійснено поставку препаратів (за звітний період)
- Регіон очікує на поставку препаратів
- Ситуація з забезпеченістю препаратами в області не змінилась (за звітний період)

Постачання препаратів до регіонів здійснюється з двох центральних складів: **ДП «МЗУ»** та **ДП «Укрмедпостач»**

Інформація стосовно оперативної ситуації в окремих регіонах

- У звітному періоді в Донецькій області функціонувало 6 ЗОЗ.
- Не надають послуги 2 заклади міста Маріуполь та ЗОЗ у м. Бахмут.
- У звітному періоді заклади продовжували надавати послуги за спеціальним графіком залежно від ситуації в регіоні
- Загальна кількість осіб, які отримували послуги ЗПТ в області - 237 пацієнтів.
- Забезпеченість препаратами функціонуючих закладів області дозволяє безперервно надавати медичні послуги в середньому до початку листопада 2022 року (метадон) – грудня 2022 (бупренорфін).

Функціонуючі ЗОЗ на кінець звітнього періоду:

 КНП "Медичний центр з профілактики та лікування залежності" з відділеннями у м. Краматорськ, м. Слов'янськ, м. Покровськ, м. Костянтинівка

 КНП «Добропільська лікарня інтенсивного лікування»

 КНП "ЦПМСД№1" м. Краматорськ

Відповідно до розпорядження **Кабінету Міністрів України №679 від 2 серпня** "Про проведення обов'язкової евакуації населення Донецької області" розпочинається **обов'язкова евакуація населення Донецької області** до безпечних регіонів України, визначених актом.

Центр провів робочу нараду з представниками партнерських організацій та закладів охорони здоров'я окремих областей з метою напрацювання алгоритму забезпечення безперервності лікування пацієнтам Донецької області в разі їх евакуації.

Інформація стосовно оперативної ситуації в окремих регіонах

 У звітному періоді продовжують роботу комунальні заклади м. Харків, на базі яких надаються послуги ЗПТ.

 Всі ЗОЗ області забезпечені препаратами ЗПТ щонайменше на 3 місяці завдяки поставці ДП «Медичні закупівлі України»

 Загальна кількість пацієнтів, які проходять лікування – 427.

 Частина пацієнтів, які отримували лікування на базі ЗОЗ м. Куп'янськ, м. Чугуїв, м. Балаклія та м. Дергачі продовжують його отримувати в закладах міста Харків та Зміїв.

 Графік роботи закладів міста Харків дозволяє пацієнтам звертатися за консультацією до медичного персоналу.

 До Центру надійшов запит від ДОЗ Харківської області стосовно вирішення ситуації із забезпеченням зберігання препаратів ЗПТ для потреб області.

Станом на 01.08.2022 в області надають послуги ЗПТ 5 ЗОЗ:

 КНП " Лозівське територіальне медичне об'єднання"

 КНП "Зміївська центральна районна лікарня"

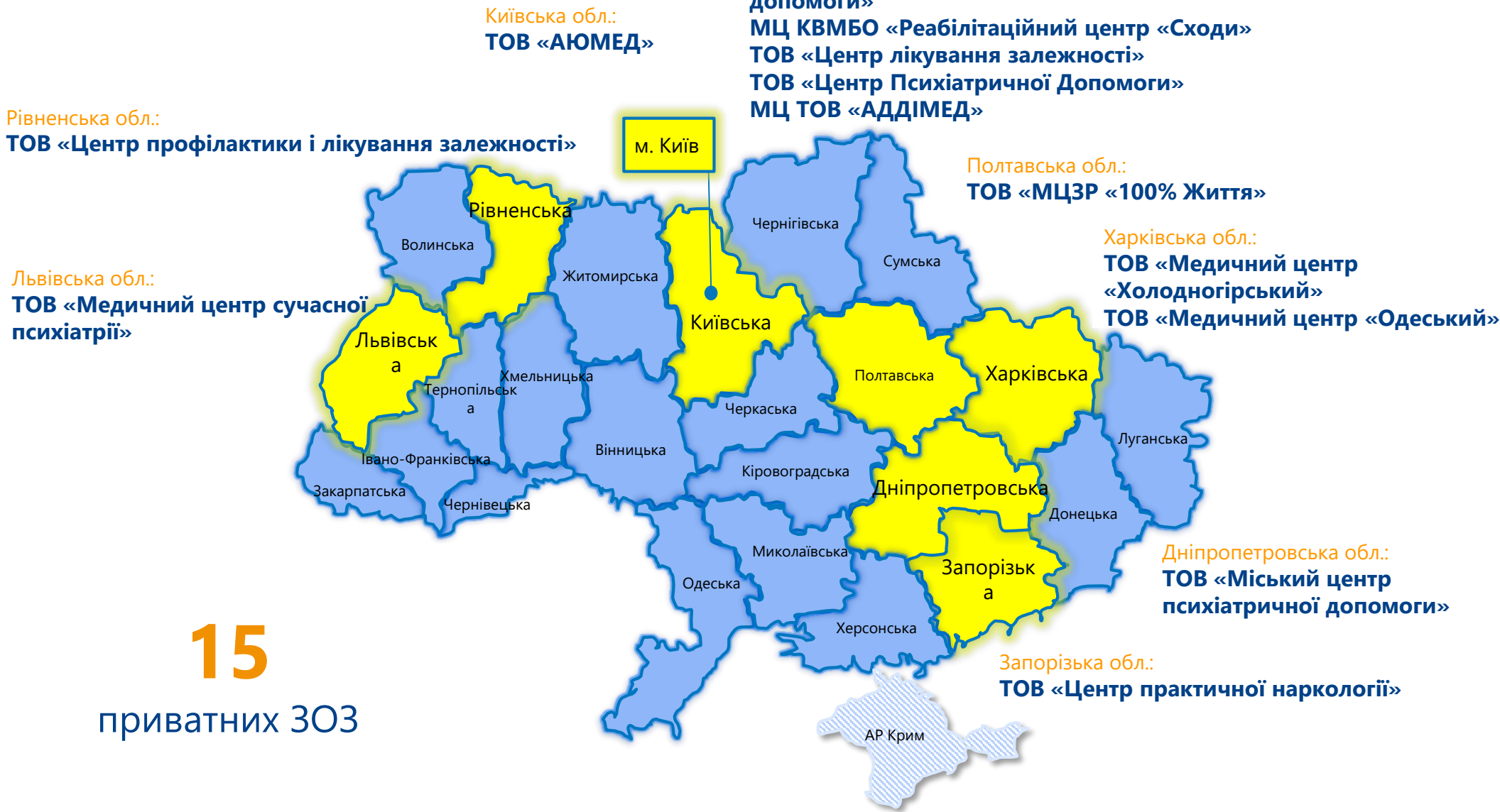
 КНП ХОР "Обласний клінічний центр профілактики і боротьби зі СНІДом"

 КНП ХОР "Обласний наркологічний диспансер"

 КНП ХОР " Обласний протитуберкульозний диспансер №1".

Реалізація програми ЗПТ на базі приватних закладів охорони здоров'я

Географія представлення приватних ЗОЗ в розрізі регіонів:

Реалізація програми ЗПТ на базі приватних закладів охорони здоров'я

Динаміка кількості пацієнтів за період

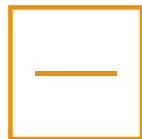
5182

кількість пацієнтів, які отримували послугу за звітний період

799

кількість нових пацієнтів за звітний період

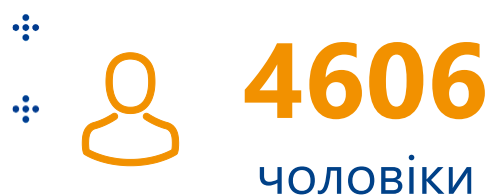
737

кількість осіб які вибули з програми ЗПТ із різних причин

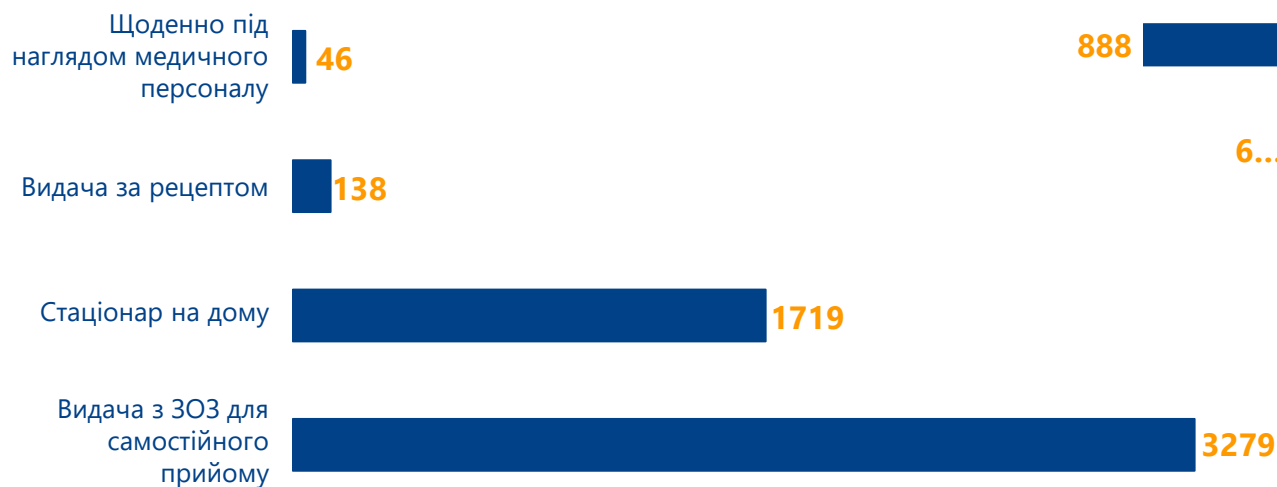
Реалізація програми ЗПТ на базі приватних закладів охорони здоров'я

Характеристика пацієнтів за період

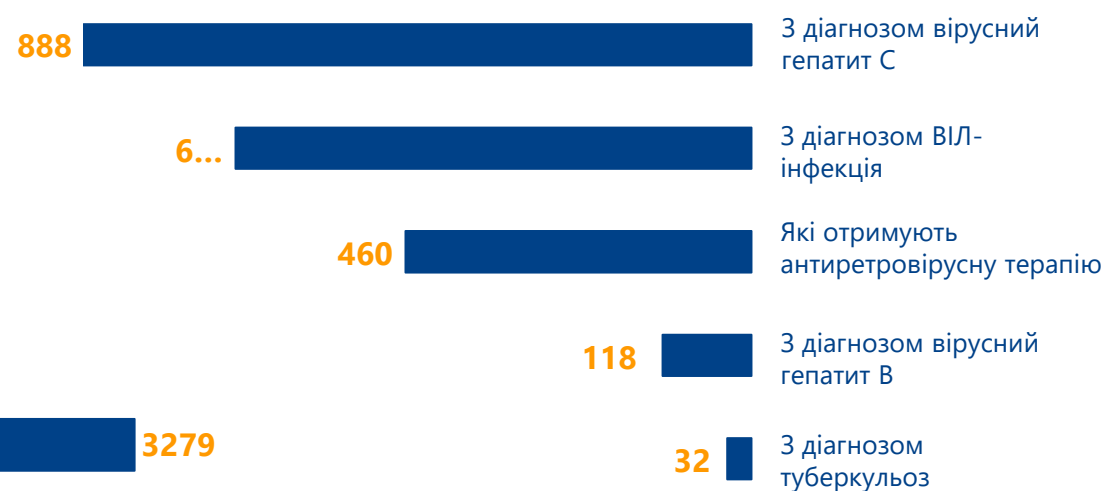
Пацієнти, які отримують замісну підтримувальну терапію на кінець звітного періоду

Пацієнти, які отримують ЗПТ станом на кінець звітного періоду в розрізі категорії «Форма видачі»

Пацієнти, які отримують ЗПТ станом на кінець звітного періоду в розрізі категорії «Супутні стани та захворювання»

Кадрова забезпеченість на рівні регіонів

Центром було зібрано інформацію щодо зміни кадрового забезпечення сайтів ЗПТ з початку війни. За отриманими даними переважна більшість ЗОЗ забезпечена кадрами на довоєнному рівні.

Зі **171 ЗОЗ**, які надали інформацію, лише **9 ЗОЗ** повідомили про **зменшення кількості лікарів**:

Переважна більшість таких ЗОЗ в Донецькій області.

По одній позиції лікаря було зменшено в ЗОЗ Черкаської, Житомирської та Хмельницької областей.

Натомість **3 ЗОЗ** повідомили про **збільшення кількості лікарів** залучених до надання медичної допомоги із використанням препаратів ЗПТ в окремих ЗОЗ Волинської, Львівської, та Чернігівської областей.

Забезпечення **молодшим медичним персоналом** від початку війни також залишилось практично без змін.

Зменшення кількості медичних сестер спостерігалось в ЗОЗ Донецької, Полтавської та Миколаївської областей.

Залучення додаткового персоналу з числа медичних сестер відбулося у Чернігівській, Закарпатській, Черкаській, Одеській, м. Києві, Кіровоградській та Запорізькій областях.

Оцінки навантаження на персонал в умовах значного збільшення пацієнтів в окремих ЗОЗ відзначається і підвищенням навантаження з урахуванням не розширення штату медичного персоналу.

Кадрова забезпеченість на рівні регіону.

Можливі шляхи вирішення

Для забезпечення якісного надання послуг в умовах обмежених кадрових ресурсів доступними залишаються такі **моделі** та **заходи**:

Запровадження моделі телемедичного консультування пацієнтів шляхом залучення в тому числі лікарів-консультантів для проведення консультацій, спостереження за прийомом доз, моніторингу прихильності до лікування тощо за допомогою відеотехнологій.

Посилення ролі медичної сестри в питанні клінічного супроводу пацієнта. Розширення їх функцій;

Розширення мережі закладів, що впроваджують ЗПТ, з підвищенням мотивацією лікарів інших спеціальностей, зокрема первинної ланки та посилення ролі сімейного лікаря;

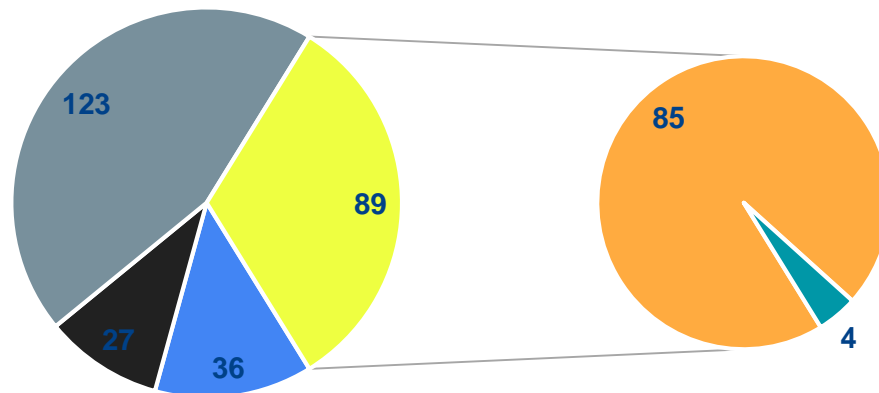

Розвиток клінічної підтримки лікарів

Дистанційне навчання

- На дистанційній платформі Центру регулярно доступні онлайн-курси для лікарів, медичного персоналу, фахівців та експертів в галузі організації наркологічної допомоги, зокрема, замісної підтримувальної терапії.
<https://courses.phc.org.ua/courses/course-v1:PHC+89+2022/about>
- За результатами отримання знань доступний Сертифікат про проходження навчання та нарахування балів в межах БПР.
- Відкритий для проходження курс «Препарати замісної підтримувальної терапії» вже прослухало 420 осіб різних спеціальностей, 97 осіб вже успішно завершили курс.

Розподіл за спеціальностями слухачів курсу

■ наркологія, психіатрія

■ педіатрія

■ загальна практика, сімейна медицина

■ інші спеціальності

■ організація і управління охороною здоров'я

Джерела інформації

**Щотижневий брифінг Центру громадського здоров'я України
з питань ЗПТ**

Кожної середи о 16:00

**Zoom-
конференція**

Офіційний сайт Центру громадського здоров'я

[Перейти](#)

Сайт Євразійської асоціації зниження шкоди

[Перейти](#)

Сторінка SoS Project

[Перейти](#)

Сайт БФ «Надія та Довіра»

[Перейти](#)

Чат-бот ЗПТ_Поруч

[Перейти](#)
